

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudců Mgr. Milana Taubera a Mgr. Gabriely Bašné v právní věci žalobce: **M. B.**, bytem X, X, zastoupený Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem, se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy**, se sídlem Kongresová 1666/2, Praha 4, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu spočívajícím ve výběru kauce dne 18. 2. 2015,

t a k t o :

- I. Určuje se, že stanovení a vybrání kauce od žalobce ve výši 5 000 Kč žalovaným dne 18. 2. 2015 v 14:23 hodin, v místě kontroly v ulici Türkova, Praha 4, je nezákonným zásahem.
- II. Žaloba se zamítá v rozsahu návrhu žalobce, aby soud přikázal žalovanému vrátit žalobci 5 000 Kč jako nezákonně vybranou kauci.
- III. Žalovaný je povinen do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 10 228 Kč, a to do rukou jeho zástupce Mgr. Jaroslava Topola, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

I.
Základ sporu

Dne 18. 2. 2015, v 14:23 hodin, v ulici Türkova, Praha 4, provedl policista Policie České republiky úkon spočívající ve výběru kauce ve výši 5 000 Kč od žalobce jako řidiče

motorového vozidla. Žalobce byl podezřelý ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu (dále jen „silniční zákon“), že v úseku s nejvyšší povolenou rychlostí 50 km/h měl jet rychlostí 72 km/h. Policista výběr kauce odůvodnil tím, že z chování řidiče při projednávání přestupku vyplynula důvodná podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

Žalobou podanou dne 20. 4. 2015 u zdejšího soudu brojí žalobce proti nezákonnému zásahu spočívajícím v popsáném výběru kauce. Žalobce poukazuje na podmínky pro výběr kauce v § 125a silničního zákona. K první podmínce, jež spočívá v podezření ze spáchání přestupku, za který hrozí sankce pokutou s horní hranicí sazby od 5 000 Kč, uvádí, že podmínka byla splněna pouze formálně. Je totiž velmi nepravděpodobné, že by řidiči za překročení rychlosti o 22 km/h v obci byla uložena pokuta 5 000 Kč, tedy v nejvyšší možné sazbě. Navíc k překročení rychlosti mělo dojít v ulici Türkova, což je široká vícepruhá komunikace s malým výskytem chodů, kde mohlo dojít jen k minimálnímu ohrožení bezpečnosti provozu. Vybraná kauce tak zasahuje do práv řidiče vyšší intenzitou než hrozící pokuta.

Žalobce dále namítá, že nebylo splněno důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení. Policista totiž pouze stroze konstatoval, že z jednání řidiče při projednávání přestupku vyplynulo důvodné podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení. Podle žalobce tak zcela chybí popis konkrétních okolností, které policistu k přijetí důvodného podezření vedly, v čemž odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 As 6/2014 a sp. zn. 7 As 273/2014. Ačkoli zasahující policista nedostatečně odůvodnil výběr kauce, důvody k zákonnému výběru kauce nebyly v žalobcově případě dány ani materiálně. Žalobce byl procesně dosažitelný a nehrozila mu nijak citelná sankce, aby byl motivován se přestupkovému řízení vyhýbat.

Žalobce proto navrhuje, aby soud určil, že napadený zásah žalovaného je nezákonný, nařídil žalovanému vrátit žalobci vybranou kauci a přiznal žalobci právo na náhradu nákladů řízení.

Ve vyjádření ze dne 22. 6. 2015, č. j. KRPA-259056-4/ČJ-2015-0000KŘ, žalovaný uvádí, že policista splnil zákonné podmínky pro vybrání kauce. Odůvodnění výběru kauce považuje za dostatečné. Poukazuje i na další okolnosti případu. Na místo musel dorazit vedoucí dopravního inspektorátu Obvodního ředitelství policie Praha IV, aby zabránil další eskalaci konfliktu. Žalobce neuposlechl výzvu k předložení dokladů potřebných k provozu a řízení motorového vozidla, rovněž vyhrožoval hlídce, že po ní bude vymáhat náhradu škody 80 000 Kč pro zmaření důležitého jednání, a argumentoval odletem do zahraničí. Přitom ohledně náležitostí potvrzení o vybrání kauce, které není rozhodnutím, žalovaný cituje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013-48.

Žalovaný dále uvádí, že nejen že nevybral kauci nezákonně, ale ani jí v současnosti nedisponuje. V této části považuje žalobu za nepřipustnou, protože žalobce se může domáhat vrácení kauce v rámci správního řízení, které je s ním vedeno. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu jako nepřipustnou odmítl, nebo jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení žaloby

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou tvrzený nezákonný zásah na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí [§ 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dál jen „s. ř. s.“)].

Soud dále neshledal žalobu ve smyslu § 85 s. ř. s. nepřipustnou, protože silniční zákon ani zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, neposkytují účastníkům řízení žádné prostředky ochrany proti uložené kauci. Skutečnost, že kauci se lze bránit v řízení na ochranu před nezákonným zásahem dle § 82 a násl. s. ř. s. přitom vyplývá i z četné judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2014, č. j. 9 As 37/2014-43, č. 3074/2014 Sb. NSS; či ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013-48; všechna rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na: www.nssoud.cz). Soud se neztotožňuje se závěrem žalovaného, že žalobce se může vrácení kauce domáhat ve správním řízení, které je s ním vedeno. Předmětem tohoto správního řízení je rozhodování o vině a trestu za vytčené přestupkové jednání. S ohledem na výsledek řízení zákon upravuje různé způsoby, jak má správní orgán s kaucí naložit (§ 125a odst. 5 a 6 silničního zákona). Zákon neposkytuje ale žádnou ochranu ve správním řízení v těch případech, kdy je kauce vybrána v rozporu s podmínkami § 125a odst. 1 silničního zákona.

Žaloba je ve smyslu § 84 odst. 1 s. ř. s. včasná, protože byla podána ve lhůtě 2 měsíců od 18. 2. 2015, kdy došlo k tvrzenému nezákonnému zásahu.

Soud rozhodl dle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, protože žádná ze stran s takovým postupem nevyjádřila nesouhlas.

Žaloba je důvodná.

Ze správních spisů zjistil zdejší soud tyto podstatné skutečnosti:

V potvrzení o převzetí kauce Policie České republiky, Obvodního ředitelství policie Praha IV (dále jen „obvodní ředitelství“), ze dne 18. 2. 2015, č. 000165, je ve vztahu k žalobci uvedeno, že uvedeného dne v 14:23 v ulici Türkova, Praha 4, překročil maximální dovolenou rychlost v obci o více než 20 km/h – po započtení odchylky mu byla v místě, kde je povolena rychlost 50 km/h, naměřena rychlost 72 km/h. Kauce byla vybrána, protože „[z] jednání řidiče v průběhu projednávání přestupku v místě jeho zjištění vyplynula důvodná podezření, že se řidič bude vyhybat přestupkovému řízení“. Potvrzení obsahuje vyjádření žalobce, že s přestupkem, postupem a kaucí nesouhlasí.

V úředním záznamu obvodního ředitelství ze dne 18. 2. 2015, č. j. KRPA-67289/PŘ-2015-001406, je ve vztahu k výběru kauce uvedeno, že „[...] během projednávání přestupku vyplynulo z chování řidiče důvodné podezření, že se bude vyhybat přestupkovému řízení,“ a proto byla vybrána kauce ve výši 5 000 Kč.

V úředním záznamu zasahujícího inspektora obvodního ředitelství ze dne 20. 6. 2015, č. j. 259056-3/ČJ-2015-001406, je ve vztahu k výběru kauce uvedeno, že žalobce mařil zjištění a ověření totožnosti tím, že odmítl vyhovět výzvě a nechtěl předložit doklady. Výběr kauce odůvodňovala i skutečnost, že žalobce se chystal do zahraničí s neověřitelnou dobou

pobytu mimo území České republiky, byl ohrožen vysokou peněžitou sankcí a bodovým hodnocením přestupku. Policista byl utvrzen v závěru, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení i tím, že žalobce odmítl podepsat oznámení o přestupku.

V úředním záznamu vedoucího dopravního inspektorátu obvodního ředitelství ze dne 20. 6. 2015, č. j. 259056-2/ČJ-2015-001406, je uvedeno, že zasahující inspektor vedoucímu po jeho příjezdu sdělil důvody pro výběr kauce: žalobce odmítl předložit doklady, chystal se na dovolenou s neověřitelnou dobou pobytu mimo území České republiky a hrozil hlídce, že po ní bude vymáhat náhradu škody ve výši 80 000 Kč za zmaření jednání na ambasádě. Důvodem byla i hrozící vysoká sankce, bodové hodnocení přestupku a možnost uložení zákazu řízení.

Rozhodnutím ze dne 12. 5. 2015, č. j. MHMP 807263/2015/Vrb, sp. zn. S-MHMP 294623/2015/Vrb, uznal Magistrát hl. m. Prahy žalobce vinným z nadepsaného přestupku a uložil mu pokutu ve výši 2 500 Kč a povinnost nahradit náklady řízení. K zaplacení pokuty magistrát využil vybranou kauci. Žalobce byl rovněž vyzván, aby sdělil magistrátu číslo účtu pro vrácení nevyužité části kauce. Rozhodnutí dle vyznačené doložky nabylo právní moci dne 30. 5. 2015.

Platebním poukazem ze dne 30. 6. 2015 magistrát převedl žalobci nevyužitou část kauce ve výši 2 500 Kč.

V úředním záznamu ze dne 18. 5. 2016, č. j. 5A 66/2015-22, je zachycen dotaz zdejšího soudu na magistrát ohledně výše uvedeného rozhodnutí o přestupku. Magistrát považuje své rozhodnutí za pravomocné, protože vyhodnotil odvolání žalobce jako nepřipustné.

V přípisu ze dne 24. 5. 2017, zn. 7/2017-160-SOU/2, Ministerstvo dopravy sdělilo soudu, že dosud nerozhodlo o odvolání žalobce proti výše uvedenému rozhodnutí magistrátu.

Předmětem sporu je posouzení otázky, zda byly v případě žalobce při silniční kontrole dne 18. 2. 2015, v 14:23, v ulici Türkova, Praha 4, splněny podmínky § 125a odst. 1 silničního zákona pro výběr kauce ve výši 5 000 Kč.

Podle § 125a odst. 1 silničního zákona, ve znění účinném do 30. 12. 2015, „[p]olicista je oprávněn vybrat od řidiče motorového vozidla podezřelého ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, u kterého je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, kauci od 5 000 Kč do 50 000 Kč, nejvýše však do výše hrozící peněžní sankce za spáchaný přestupek. Kauci nelze vybrat od osoby, která požívá imunit a výsad podle zákona nebo mezinárodního práva“.

Otázkou výběru kauce a náležitostí potvrzení o převzetí kauce se zabývala četná judikatura správních soudů. Ačkoli potvrzení o převzetí kauce není správním rozhodnutím, na které by bylo možné klást ve vztahu k odůvodnění stejné nároky jako na rozhodnutí, musí z něj vyplývat ve smyslu § 125a odst. 1 silničního zákona individualizované okolnosti případu, které zakládají důvodné podezření, že se bude pachatel vyhýbat přestupkovému řízení.

Odpovědi na vznesené žalobní námitky z velké míry poskytl již Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 7. 10. 2015, č. j. 9 As 150/2015-43, v němž shrnul i dosavadní judikaturu. Předně zopakoval 3 základní podmínky pro aplikaci § 125a odst. 1 silničního zákona: (i) kauci lze uložit osobě, která byla v dané věci řidičem motorového vozidla; (ii) tento řidič musí být podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích; (iii) musí se jednat o řidiče, u něhož je důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení (bod 17). Poukázal na skutečnost, že pro posuzování důvodů pro výběr kauce je relevantní potvrzení o převzetí kauce, případně související úřední záznam, nikoli s delším časovým odstupem dodatečně vyhotovené úřední záznamy (body 21 a 22). Zabýval se kvalifikací různých stylů jednání řidiče pro účely výběru kauce (bod 23 a 24). Závěrem uvedl, že policista nemůže odhadovat výši pokuty, kterou uloží správní orgán v budoucím správním řízení, a proto při aplikaci § 125a odst. 1 silničního zákona vychází toliko ze zákonného rozpětí možné výše pokuty (bod 29).

V nyní posuzovaném případě byly nesporně naplněny první 2 podmínky. Žalobce řídil daného místa a času motorové vozidlo, přičemž byl podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu tím, že překročil nejvyšší povolenou rychlost v obci o cca 22 km/h. Naproti tomu soud neshledal, že by žalovaný onoho dne osvědčil naplnění poslední podmínky pro výběr kauce. Ve výše citovaném potvrzení žalovaný toliko uvedl, že „[z] jednání řidiče v průběhu projednávání přestupku v místě jeho zjištění vyplynula důvodná podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení“. Obdobný závěr bez bližšího osvětlení okolností případu zaujal žalovaný i v úředním záznamu ze dne 18. 2. 2015. Soud se ztotožňuje se žalobcem, že takové odůvodnění je zcela vágní a nedokládá konkrétní okolnosti žalobcova případu. Jinými slovy řečeno, odůvodnění výběru kauce, které použil žalovaný, by bylo možné použít pro výběr kauce v případě jakéhokoli řidiče. Rovněž takové odůvodnění reálně vylučuje přezkoumatelnost aplikace § 125a odst. 1 silničního zákona. Jelikož výkon veškeré veřejné moci je striktně vázán kritériem zákonnosti (čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky), je výběr kauce zasahujícím policistou, který dostatečně neosvědčil naplnění podmínek § 125a odst. 1 silničního zákona, nezákonný.

Soud ohledně odůvodnění potvrzení o převzetí kauce odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2015, č. j. 4 As 47/2015-34, v němž tento soud podrobně osvětlil, že: „[n]a institut uložení kauce nelze klást obdobné požadavky jako na odůvodnění rozhodnutí ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu. Postačí proto srozumitelné a okolnostem věci odpovídající stručné vyjádření, v čem konkrétně policista spatřuje důvodné podezření, že se řidič motorového vozidla podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích bude vyhýbat přestupkovému řízení s přihlédnutím k podmínkám, za nichž je potvrzení o převzetí kauce vystavováno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013 - 48, dostupné: www.nssoud.cz). Důvodnost uložení kauce přitom neosvědčují toliko skutečnosti uvedené v potvrzení o výběru kauce, ale rovněž i další okolnosti, které jsou způsobilé prokázat důvodnost aplikace tohoto institutu. Je tudíž možné při přezkumu důvodnosti uložení kauce vycházet i z jiných podkladů, např. z obsahu úředního záznamu (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013 - 48). Není však přípustné, aby důvody výběru kauce byly uvedeny jen v úředním záznamu či oznámení o podezření ze spáchání přestupku a v potvrzení o výběru kauce přitom zcela absentovaly. V tomto potvrzení tedy musí být aspoň stručně zmíněny důvody výběru kauce, které pak mohou být podrobněji specifikovány v dalších písemnostech.“

Soudu je zjevné, že žalovaný se snažil nedostatečné odůvodnění výběru kaucе zhojit úředními záznamy ze dne 20. 6. 2015 a vyjádřením k žalobě. Soud tyto podklady však nemohl zohlednit, protože byly vytvořeny dodatečně s několika měsíčním časovým odstupem. Při aplikaci § 125a odst. 1 silničního zákona musí být doloženo naplnění zákonných podmínek již v momentě výběru kaucе. Naopak nelze připustit praxi, aby bylo ustanovení aplikováno arbitrárně s tím, že důvody pro jeho aplikace budou doplněny později. Zasahující policista měl namísto vágní formulace, že k výběru kaucе přistoupil na základě jednání řidiče, uvést do potvrzení o převzetí kaucе alespoň v hrubých rysech okolnosti, které soudu předložil žalovaný právě v úředním záznamu ze dne 20. 6. 2015 a ve vyjádření k žalobě.

Soud se naopak neztotožňuje s žalobcem v tom, že by si policista měl při aplikaci § 125a odst. 1 silničního zákona činit předem úsudek o tom, jaká sankce může být řidiči ve správním řízení uložena. Ve smyslu výše citovaného rozsudku je policista vázán pouze zákonnou sazbou sankce daného přestupku. Jelikož žalobci pro přestupek v § 125c odst. 1 písm. c) bod 3 ve spojení s § 125c odst. 4 písm. e) silničního zákona hrozila pokuta s horní hranicí sazby 5 000 Kč, byly v tomto ohledu splněny podmínky pro výběr kaucе.

Vzhledem k tomu, že výběr kaucе nebyl sám o sobě dostatečně odůvodněn, soud se již nezabýval námitkami týkajícími se konkrétních okolností žalobcova případu a otázkou, zda zjištěný skutkový stav naplňoval skutkovou podstatu § 125a odst. 1 silničního zákona pro výběr kaucе.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

Soud uvážil, že žaloba je důvodná (§ 87 odst. 2 s. ř. s.), a proto deklaroval, že výběr kaucе žalovaným od žalobce ve výši 5 000 Kč dne 18. 2. 2015 v 14:23 hodin, v místě kontroly na ulici Türkova, Praha 4, je nezákonným zásahem.

Ve vztahu k návrhu žalobce, aby soud přikázal žalovanému kauci ve výši 5 000 Kč žalobci vrátit, soud žalobu zamítl, protože magistrát rozhodnutím ze dne 12. 5. 2015, č. j. MHMP 807263/2015/Vrb, o kauci ve smyslu § 125a odst. 5 silničního zákona pravomocně rozhodl s tím, že její část ve výši 2 500 Kč využil k zaplacení pokuty; zbývajících 2 500 Kč poukázal magistrát k vrácení žalobci. Soud si je vědom toho, že řízení o odvolání, které magistrát považoval za nepřípustné, u Ministerstva dopravy dosud neskončilo, vycházel ale ze zásady presumpce správnosti rozhodnutí magistrátu, které je pro tuto chvíli opatřeno doložkou právní moci. Nadto byla-li část kaucе žalobci vrácena, zásah spočívající ve výběru kaucе ve výši 5 000 Kč již netrvá.

O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V řízení měl plný úspěch žalobce, a proto soud rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení částku ve výši 10 228 Kč do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

Výše nákladů řízení o žalobě sestává ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 2 000 Kč [položka 18 bod 2 písm. d) sazebníku poplatků, který je přílohou k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích] a z odměny za právní zastoupení. Tu představují 2 úkony právní služby ve výši 3 100 Kč za úkon dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) na základě § 9

odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (převzetí a příprava zastoupení, žaloba). Dále k nákladům řízení patří i 2 režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož zástupce žalobce doložil, že je plátcem DPH, zvyšují se náklady řízení v rozsahu odměny za zastoupení ve smyslu § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku odpovídající této dani.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 30. června 2017

JUDr. Eva Pechová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková